

Nowi patroni skwerów, ronda i ulicy w Krakowie

2021-07-12

Maria Orwid, generał Franciszek Ksawery Latinik, Janusz Kurtyka, Ozjasz Thon zostali patronami ulicy, skwerów i ronda w Krakowie. Z kolei obszar położony przy ul. Czarnowiejskiej otrzymał nazwę skweru Tajnej Organizacji Nauczycielskiej. Projekty uchwał przyjęła Rada Miasta Krakowa 7 lipca.

Ulica Marii Orwid

Z wnioskiem o nazwanie imieniem Marii Orwid jednej z ulic w obrębie Szpitala Uniwersyteckiego, łączącej ulicę Wielicką z ul. Macieja Jakubowskiego, wystąpiła Alicja Ziolo.

Maria Orwid urodziła 23 lipca 1930 roku w Przemyślu, zmarła 9 lutego 2009 r. w Krakowie. Straciła znaczną część rodziny w Holokauście. Po wojnie przeprowadziła się do Krakowa. Po studiach medycznych, jako jedna z pierwszych kobiet w Polsce, zdecydowała się zająć psychiatrią. Wraz ze swoim mentorem, Antonim Kępińskim, prowadziła badania i terapię byłych więźniów obozów koncentracyjnych – były to pierwsze w świecie prace dotyczące traumy poobozowej.

Autorka pionierskich prac, opisujących psychiczne skutki wojennych przeżyć, mających również wpływ na kolejne pokolenia. Była jednym z pierwszych psychiatrów, który zainteresował się zdrowiem psychicznym nastolatków. W 1978 r. założyła w Krakowie pierwszą polską Klinikę Psychiatrii Dzieci i Młodzieży, którą kierowała do 2000 r. Była wielką zwolenniczką wielowymiarowej pomocy pacjentom, angażowała w pracę profesjonalistów różnych specjalności. Zabiegała o tolerancję i pluralizm, udzielała się społecznie w wielu organizacjach.

Zmarła 9 lutego 2009 r. i zgodnie ze swoją ostatnią wolą, pochowana została na nowym cmentarzu żydowskim w Krakowie. Maria Orwid była pionierką terapii rodzin w Polsce, jej idee i koncepcje w dziedzinie psychiatrii, w tym zwłaszcza psychiatrii dzieci i młodzieży, rewolucjonizowały tę dziedzinę.

Skwer im. gen. Franciszka Ksawerego Latinika

Inicjatorem upamiętnienia postaci gen. Franciszka Ksawerego Latinika poprzez nazwanie jego imieniem skweru przy ul. Piastowskiej był Jerzy Rieger.

Franciszek Ksawery Latinik urodził się 17 lipca 1864 r. w Tarnowie, zmarł 29 sierpnia 1949 r. w Krakowie. Polski wojskowy, pułkownik piechoty cesarskiej i królewskiej Armii, generał dywizji Wojska Polskiego.

Służbę rozpoczął w Armii Austro-Węgier. Po wybuchu I wojny światowej w 1914 r. dowodził 100. pułkiem piechoty Austro-Węgier, z którym wziął udział w maju 1915 r. w przełamaniu frontu rosyjskiego w bitwie pod Gorlicami. Później walczył na froncie rumuńskim i włoskim. Od 1918 r. służył w Wojsku Polskim. W styczniu 1919 r. dowodził obroną Śląska Cieszyńskiego przed ofensywą czeską. Od lutego do sierpnia 1920 r. był wojskowym przedstawicielem rządu polskiego w sporze o Śląsk Cieszyński. W czasie bitwy warszawskiej w sierpniu 1920 r. był wojskowym gubernatorem stolicy oraz dowódcą 1. Armii, z którą odpierał bolszewickie uderzenie na przedpolach miasta. W 1921 r. objął dowództwo garnizonu w Przemyślu. Przeszedł

w stan spoczynku w 1925 roku po wejściu w konflikt z piłsudczykami.

Rondo im. Janusza Kurtyki

Z wnioskiem o nazwanie imieniem Janusza Kurtyki ronda położonego w ciągu ul. Wita Stwosza wystąpił radny miasta Krakowa Adam Kalita.

Janusz Kurtyka urodził się 13 sierpnia 1960 r. w Krakowie, zmarł 10 kwietnia 2010 r. w Smoleńsku. Polski historyk, doktor habilitowany nauk humanistycznych, w latach 2005-2010 prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Był absolwentem III Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Kochanowskiego w Krakowie. Ukończył studia historyczne o specjalności nauczycielskiej na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podczas studiów działał w Kole Naukowym Historyków Studentów UJ. Jesienią 1980 r. znalazł się wśród założycieli NZS na swoim wydziale, brał udział w organizowanych przez zrzeszenie protestach. Od 1983 r. odbywał studia doktoranckie w Instytucie Historii PAN w Warszawie.

W 1989 r. opublikował w podziemnym obiegu pierwszą wydaną w Polsce biografię Leopolda Okulickiego. Pracował także w redakcji historycznej Wielkiej Encyklopedii PWN. W 1995 r. obronił doktorat w Polskiej Akademii Nauk. W 2000 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii średniowiecznej na Wydziale Historii UJ. Wykładał na Chrześcijańskim Uniwersytecie Robotniczym. Od 1997 do 2001 r. pracował jako nauczyciel historii w V Prywatnym Liceum przy ul. Smoleńsk w Krakowie. Od lutego 2002 r. był profesorem w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Przemyślu (od 2006 r. Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej). W latach 1989-2000 pełnił funkcję przewodniczącego koła NSZZ „Solidarność” krakowskich placówek Instytutu Historii PAN. W 1990 r. wstąpił do Partii Republikańskiej, a w 1991 r. przystąpił z nią do Koalicji Republikańskiej. W 1992 został członkiem Partii Chrześcijańskich Demokratów. W wyborach w 1993 r. kandydował do Sejmu z 21. miejsca na liście wyborczej KKW „Ojczyzna” w okręgu obejmującym województwo krakowskie, otrzymując 235 głosów. Pod koniec lat 90. działał w Stronnictwie Konserwatywno-Ludowym. Od 2008 r. był członkiem Stowarzyszenia „NZS 1980”.

Po utworzeniu Instytutu Pamięci Narodowej został pierwszym dyrektorem oddziału IPN w Krakowie. Zginął 10 kwietnia 2010 r. w Smoleńsku w drodze na obchody 70. rocznicy zbrodni katyńskiej.

Skwer im. Ozjasza Thona

Gmina Wyznaniowa Żydowska w Krakowie wystąpiła z wnioskiem o nazwanie skweru przed wejściem do Synagogi Tempel imieniem Ozjasza Thona.

Abraham Ozjasz Thon urodził się 13 lutego 1870 r. we Lwowie, zmarł 11 listopada 1936 r. w Krakowie. Polski rabin, działacz syjonistyczny, socjolog, kaznodzieja, publicysta. Poseł na Sejm Ustawodawczy i następnie Sejm II RP I, II i III kadencji. Po ukończeniu jesziwy wyjechał na studia filozoficzne do Berlina, gdzie ukończył seminarium rabinackie. Po studiach osiadł w Krakowie, gdzie od 1897 r. pełnił funkcję rabina w postępowej synagodze Tempel. W tym samym roku z Theodorem Herzlem zorganizował I Kongres Syjonistyczny w Bazylei.

Był prezesem Organizacji Syjonistycznej Zachodniej Galicji, a następnie Małopolski Zachodniej i Śląska, członkiem Komitetu Wykonawczego Światowej Organizacji Syjonistycznej, przywódcą „Et Liwnot”. Był również czołowym twórcą ruchu syjonistycznego w Galicji. W 1899 r. był współzałożycielem biblioteki „Ezra”, która w późniejszym okresie miała siedzibę na parterze gmachu zarządu krakowskiej gminy żydowskiej.

Ozjasz Thon zmarł 11 listopada 1936 r. w Krakowie. Został pochowany na nowym cmentarzu żydowskim przy ulicy Miodowej. Na ścianie domu przy ulicy Wojciecha Bogusławskiego 5, w którym mieszkał Thon znajduje się tablica pamiątkowa poświęcona jego osobie.

Skwer im. Tajnej Organizacji Nauczycielskiej

Z wnioskiem o upamiętnienie **Tajnej Organizacji Nauczycielskiej** wystąpił Związek Nauczycielstwa Polskiego Okręg Małopolski. Skwer, który ma upamiętniać organizację jest położony na obszarze, którego użytkownikiem wieczystym jest Akademia Górniczo-Hutnicza. Władze Uczelni zaopiniowały pozytywnie propozycję nazwania skweru leżącego na jej terenie przy ul. Czarnowiejskiej, w pobliżu najnowocześniejszego kompleksu budynków AGH.